

Esas Sayısı : 2013/97

Karar Sayısı : 2014/60

Karar Günü : 27.3.2014

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Mengen Sulh Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 13.10.1983 günlü, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun, 8.3.2000 günlü, 4550 sayılı Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 1. maddesiyle değiştirilen 31. maddesinin ikinci fıkrasının "Sürücü aynı zamanda araç sahibi değilse ayrıca, tescil plakasına da aynı miktar için ceza tutanağı düzenlenir." biçimindeki ikinci cümlesinin Anayasa'nın 2. ve 38. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi istemidir.

I- OLAY

Kanun'un 31. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen gereçlerin araçta bulundurulmamasından dolayı araç sahibine verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılan davada, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

"Yukarıda belirtilen dava ile ilgili olarak, mahkememizce yapılan araştırma ve inceleme sonucunda, Mahkememizin yetkili olduğu, başvurunun süresi içinde yapıldığı, başvuru konusu idari yaptırım kararının Sulh Ceza Mahkemesinde incelenebilecek kararlardan olduğu ve başvuranın buna hakkı olduğu anlaşılacakla başvurunun usulden kabulüne karar verilmiş ancak idari yaptırımın uygulanmasına dayanak teşkil eden hükmün Anayasaya aykırı olması sebebiyle bu konuda Anayasa Mahkemesine başvurulmasına karar verilmiştir. Zira; ceza hukukunda, fiil, kişinin haricî, nesnel bir davranıştır, yani kişinin, başkalarınca algılanabilen bir davranıştır. Bu anlamda olmak üzere, kişiden çıkarak haricileşmiş bir fiil olmadıkça, suç da olmaz. Buradan, suçun maddî unsuru olan "fiilsiz suç olmaz" mutlak kuralı ortaya çıkmaktadır. Kural, ceza hukuku düzeninin niteliğini belirlemede mihenk taşıdır. Anayasa, 38. maddesinde, ... kanunun suç saymadığı bir fiilden söz ederken, açıkça "fiilsiz suç olmaz" kuralına vurgu yapmış olmaktadır. Aynı şekilde, TCK'nın, 2. maddesinde, kanunun suç saymadığı bir fiilden söz edilmektedir. Bugün, fiilsiz suç olmaz kuralı, uygar bir ceza hukukunun, kendisinden vazgeçmesi imkansız olan bir temel taşıdır. Bir hareket yoksa, ortada, ne bir fiil, ne de bir suç vardır. Hareket olumlu veya olumsuz bir biçimde ortaya çıkabilir. Olumlu bir biçimde ortaya çıkan hareket yapmak, olumsuz bir biçimde ortaya çıkan hareket yapmamaktan ibaret bulunmaktadır. Yapmak biçiminde ortaya çıktığında harekete "icra hareketi", yapmamak biçiminde ortaya çıktığında harekete "ihmal hareketi" denmektedir. İhmal hareketi de insanın nesnel, yani harici bir davranıştır. Ortada icra veya ihmal hareketi olmadıkça, bir suçun da bulunmadığının kabulü zorunludur.

Anayasa Mahkemesi'nin yerleşik içtihatlarında da belirtildiği üzere, Anayasanın "Suç ve cezalara ilişkin esaslar" kenar başlıklı 38. maddesinin yedinci fıkrasında, "Ceza sorumluluğu şahsidir." hükmü yer almaktadır. Ceza sorumluluğunun şahsiliği ceza hukukunun temel kurallarındandır. Cezaların şahsiliğinden amaç, bir

kimsenin işlemediği bir fiilden dolayı cezalandırılmamasıdır. Başka bir anlatımla bir kimsenin başkasının fiilinden sorumlu tutulmamasıdır. Anayasa'nın 38. maddesinde idari ve adli cezalar arasında bir ayırım yapılmadığından idari para cezaları da bu maddede öngörülen ilkelere tâbidir. (Anayasa Mahkemesi'nin 15/03/2012 tarih ve 2011/105 E.-2012/38 K. Sayılı kararı)

Yine Yüksek Mahkemenin bir başka kararında bu husus şu şekilde vurgulanmıştır: "Ceza sorumluluğunun şahsiliği ceza hukukunun temel kurallarındandır. Cezaların şahsiliğinden amaç, bir kimsenin işlemediği bir fiilden dolayı cezalandırılmamasıdır. Diğer bir anlatımla bir kimsenin başkasının fiilinden sorumlu tutulmamasıdır. Bu ilkeye göre asli ve ferî fiilden başka kişilerin bir suç sebebiyle cezalandırılmaları olanaklı değildir. Anayasa'nın 38. maddesinin yedinci fıkrası ile ilgili gerekçede de, "...fıkra, ceza sorumluluğunun şahsi olduğu; yani fiilden gayri kişilerin bir suç sebebiyle cezalandırılmayacağı hükmünü getirmektedir. Bu ilke dahi ceza hukukuna yerleşmiş ve 'kusura dayanan ceza sorumluluğu' ilkesine dahil, terki mümkün olmayan bir temel kuraldır." denilmektedir. Anayasa'nın 38. maddesinde idari ve adli cezalar arasında bir ayırım yapılmadığından idari para cezaları da bu maddede öngörülen ilkelere tâbidir. (Anayasa Mahkemesi'nin 29/11/2012 tarih ve 2012/106 E.-2012/190 K. Sayılı kararı)

Ayrıca Anayasanın 2. maddesinde Türkiye Cumhuriyeti'nin bir "hukuk devleti" olduğu vurgulanmaktadır. Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, eylem ve işlemlerinin hukuka uygun olduğu, insan haklarına saygılı olan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan ve yargı denetimine açık olan devleti ifade etmektedir.

Bu bilgiler ışığında dava konusu somut olay incelendiğinde; başvuruda bulunan A.Ş. adına trafikte kayıt ve tescilli olan ... plakalı aracı ... isimli şahsın kullandığı, emniyet görevlileri tarafından yapılan kontrol sırasında söz konusu araç Şoförü ...'ya araçlarda bulundurulması zorunlu gereçleri bulundurmadığından dolayı idari para cezası yaptırımı düzenlendiği, ancak sürücünün araç sahibi olmaması nedeniyle araç sahibi olan'ne de iptali istenen 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu 31. maddesinin 3. fıkrasının 2. cümlesinde yazılı "Sürücü aynı zamanda araç sahibi değilse ayrıca, tescil plakasına da aynı miktar için ceza tutanağı düzenlenir." hükmü uyarınca ceza uygulandığı anlaşılmıştır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu 31. maddesi bir bütün olarak incelendiğinde, maddedeki düzenlemenin amacının, trafiğe çıkan araçların özelliklerine ve cinslerine göre, yönetmelikte nitelik ve nicelikleri belirtilen gereçlerin araçlarda bulundurulmasını sağlamak, bu gereçler bulundurulmadan trafiğe çıkılması halinde ise bu eylemi idari para cezası ile cezalandırmak olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla maddedeki bu mükellefiyeti yerine getirmekle yükümlü olan kişi aracın tescil sahibi değil, aracı trafiğe çıkaran sürücüdür. Kanunda ve Yönetmelikte (Karayolları Trafik Yön. m. 64 ve 1 sayılı cetvel) belirtilen ve araçlarda bulundurulması zorunlu olan gereçler incelendiğinde, söz konusu gereçlerin büyük bir kısmının sabit ve araçlara monteli olmadığı, taşınabilir ve götürülebilir nitelikte olduğu, tescil plakası sahibi tarafından söz konusu gereçlerin tamamı araçta bulunur halde araç bir başkasına teslim edilse bile bu gereçlerin sürücü tarafından araçtan indirilebileceği mümkün olduğundan, bu husustaki mükellefiyetin aracın tescil sahibine yüklenmesi hukuka, vicdana ve hayatın olağan akışına uygun olmayacaktır. Kanunun güttüğü amaç ve koruduğu menfaat düşünüldüğünde, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu 31. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendindeki yükümlülüğün, aracı trafiğe çıkaran sürücüye hitap etmesi gerektiği sonucuna varılmaktadır. Ancak iptali istenen 31.

maddenin 3. fıkrasının 2. cümlesi bu yükümlülüğü sürücünün yanında aracın tescil sahibine de yüklemekte ve bir fiilden dolayı iki farklı kişiye cezai yaptırım uygulanmasını gerektirmektedir. Bu durumda tescil sahibi kişi, sahibi olduğu aracının sürücüsü tarafından özelliklerine göre yönetmelikte belirtilen gereçleri bulundurmadığı konusunda herhangi bir kusuru (kastı veya özen ve dikkat yükümlüğüne aykırı davranışı) olmasa dahi iptali istenen söz konusu hüküm uyarınca cezaya muhatap olmaktadır. Böylece; alınan her türlü önlem ve tedbire rağmen bir kişinin aracının kiraya verilmesi, emanet olarak bırakılması, bir hırsız tarafından çalınması ve söz konusu gereçler bulundurulmadan trafiğe çıkarılması durumunda dahi araç sahibine bu hüküm uyarınca para cezası verilmek zorunda kalınacaktır. Zira, kanun metninden de açıkça anlaşılacağı üzere, araç sahibine ceza verilmesi için herhangi bir kusurunun olması şartı aranmamaktadır. Kişinin sadece araç sahibi olması ceza alması için yeterlidir. (Oysa ki aynı Kanunun 37. maddesinde benzer bir düzenlemede, araç kullandıran kişilerin cezalandırılacağı belirtilerek açıkça kusur sorumluluğuna vurgu yapılmıştır.) Her ne kadar hukuki sorumluluk açısından aynı kanunda işletenin (araç sahibi) kusursuz sorumluluğu kabul edilmiş ise de, aynı ilkenin cezai sorumluluk yönünden kabulü mümkün değildir.

Sonuç olarak görülmektedir ki, iptali istenen söz konusu kanun hükmü uyarınca, bir kimsenin icrai (bulundurulması gereken gereçler bulunmadan araç kullanması için birini teşvik etme vs...) veya ihmali (bulundurulması gereken gereçleri bulundurmadan araç kullanılmasına göz yumma vs...) herhangi bir hareketi olmasa veya tespit edilemese dahi sadece araç sahibi olmasından dolayı başkasının bir fiili nedeniyle ceza alması söz konusu olmaktadır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 36. maddesinin 3. fıkrasının 4. cümlesinde, ehliyetsiz araç kullanılması halinde sürücü ile birlikte aracın tescil plakasına da cezai yaptırım uygulanacağına dair aynı nitelikteki Kanun hükmü somut, norm denetimi kapsamında itiraz yoluyla Anayasa Mahkemesi'nin önüne gelmiş Anayasa Mahkemesi'nin 29/11/2012 tarih, 2012/106 Esas, 2012/190 Karar sayılı kararıyla anılan hüküm Anayasanın 2. ve 38. maddelerine aykırı bulunarak iptal edilmiştir.

Bu nedenle, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 2. ve 38/7. maddesine aykırılık teşkil eden 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu 31. maddesinin 3. fıkrasının 2. cümlesinde yazılı "Sürücü aynı zamanda araç sahibi değilse ayrıca, tescil plakasına da aynı miktar için ceza tutanağı düzenlenir." cümlesinin iptali için Anayasa Mahkemesine başvurmak gerektiğine Mahkememizce kanaat getirilmiştir

NETİCE VE TALEP : Yukarıda açıklanan gerekçe ve nedenlerle;

1- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 2. ve 38/7. maddesine aykırılık teşkil eden 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu 31. maddesinin 3. fıkrasının 2. cümlesinde yazılı "Sürücü aynı zamanda araç sahibi değilse, ayrıca tescil plakasına da aynı miktar için ceza tutanağı düzenlenir." hükmünün iptali için Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 152. maddesi gereğince Anayasa Mahkemesi'ne BAŞVURULMASINA,

2- Anayasaya aykırılığın değerlendirilmesi için dosya içeriği ve belgelerin onaylı birer suretinin ANAYASA MAHKEMESİNE GÖNDERİLMESİNE,

3- Davanın, Anayasa Mahkemesi'nin bu konuda vereceği karara kadar ve en fazla 5 ay GERİ BIRAKILMASINA,

4- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 152/3. maddesinin amir hükmü gereği dosyanın Anayasa Mahkemesi'ne gelişinden başlamak üzere beş ay içinde karar

verilmesinin beklenmesine, bu süre içinde karar verilmezse davanın yürürlükteki Kanun hükümlerine göre sonuçlandırılmasına,

5- İş bu karardan birer suretin bilgi için başvuruda bulunana ve karşı idareye ayrı ayrı tebliğine,

Mahkememizce karar verilmekle, Anayasaya aykırılığın değerlendirilmesi Yüksek Mahkemenizden arz olunur.”

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

2918 sayılı Kanun'un, 4550 sayılı Kanun'un 1. maddesiyle değiştirilen ve itiraz konusu kuralı da içeren 31. maddesi şöyledir:

“**Madde 31-** Araçlarda;

a) Özelliklerine ve cinslerine göre yönetmelikte nitelik ve nicelikleri belirtilen gereçlerin,

b) Kamyon, çekici ve otobüslerde ayrıca takoğraf, taksi otomobillerinde ise taksimetre,

Bulundurulması ve kullanılır durumda olması zorunludur. Ancak, 2918 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki yıllarda üretilen araçlarla, resmi taşıt olarak tescil edilmiş ve edilecek olanlar ile şehiriçi ve belediye mücavir alanı içerisinde yolcu ve yük nakliyatı yapanlarda takoğraf bulundurma ve kullanma zorunluluğu aranmaz. Takoğraf cihazları mekanik, elektronik olabileceği gibi elektro mekanik de olabilir.

Birinci fıkranın (a) bendinde sayılan gereçleri bulundurmayan, kullanmayan veya kullanılabilir durumda bulundurmayan sürücüler 8.500.000 lira; (b) bendine göre araçlarında taksimetre, takoğraf bulundurmayan, kullanmayan veya kullanılabilir durumda bulundurmayan sürücüler 34.800.000 lira para cezası ile cezalandırılırlar. Sürücü aynı zamanda araç sahibi değilse ayrıca, tescil plakasına da aynı miktar için ceza tutanağı düzenlenir. Aynı bentte belirtilen cihazları bozuk imal edenler veya bozulmasına vasıta olanlar ile bu durumdaki cihazları kullanan araç sürücülerini ve işletenleri üç aydan altı aya kadar hafif hapis cezası ve 526.700.000 lira hafif para cezası ile cezalandırılırlar. Ayrıca (b) bendi hükmüne uygun durumda bulunmayan araçlar trafik zabitasınca; eksiklikleri giderilinceye kadar trafikten men edilir.”

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Başvuru kararında, Anayasa'nın 2. ve 38. maddelerine dayanılmıştır.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Haşim KILIÇ, Serruh KALELİ, Alparslan ALTAN, Mehmet ERTEN, Serdar ÖZGÜLDÜR, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Zehra Ayla PERKTAŞ, Recep KÖMÜRCÜ, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI, Erdal TERCAN, Muammer TOPAL ve Zühtü ARSLAN'ın katılımlarıyla 25.9.2013 gününde yapılan ilk inceleme

toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, Raportör Ayşegül ATALAY tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu yasa kuralı, dayanan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A- Sınırlama Sorunu

Anayasa'nın 152. ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddesine göre, mahkemeler, bakmakta oldukları davalarda uygulayacakları kanun ya da kanun hükmünde kararname kurallarını Anayasa'ya aykırı görürler veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırlarsa, o hükmün iptali için Anayasa Mahkemesine başvurmayla yetkilidirler. Ancak, bu kurallar uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesine başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görevine giren bir davanın bulunması ve iptali istenen kuralların da o davada uygulanacak olması gerekmektedir. Uygulanacak yasa kuralları, davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte bulunan kurallardır.

İtiraz yoluna başvuran Mahkeme, Kanun'un 31. maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan, "*Sürücü aynı zamanda araç sahibi değilse ayrıca, tescil plakasına da aynı miktar için ceza tutanağı düzenlenir.*" hükmünün iptalini istemiştir.

Bakılmakta olan dava, Kanun'un 31. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde sayılan, özelliklerine ve cinslerine göre yönetmelikte nitelik ve nicelikleri belirtilen gereçleri, araçta bulundurmamaktan dolayı araç sahibine verilen idari para cezasının iptali istemine ilişkindir. İtiraz konusu kural ise Kanun'un 31. maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesinde belirtilen eylemlerden her birinin gerçekleşmesi hâlinde uygulanabilecek ortak bir kuraldır. Başvuran Mahkemede Kanun'un 31. maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesinde belirtilen eylemlerden; özelliklerine ve cinslerine göre yönetmelikte nitelik ve nicelikleri belirtilen gereçleri kullanmayan veya kullanılabilir durumda bulundurmayan ve 31. maddenin birinci fıkrasının (b) bendine göre araçlarında taksimetre, takograf bulundurmayan, kullanmayan veya kullanılabilir durumda bulundurmayan araç sahiplerine ilişkin bir dava ise bulunmamaktadır.

Bu nedenle, 13.10.1983 günlü, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun, 8.3.2000 günlü, 4550 sayılı Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 1. maddesiyle değiştirilen 31. maddesinin ikinci fıkrasının "*Sürücü aynı zamanda araç sahibi değilse ayrıca, tescil plakasına da aynı miktar için ceza tutanağı düzenlenir.*" biçimindeki ikinci cümlesine ilişkin esas incelemenin, "*Birinci fıkranın (a) bendinde sayılan gereçleri bulundurmamayan...sürücüler...*" ibaresi yönünden yapılmasına OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

B- Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

Başvuru kararında, Kanun'un 31. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen yükümlülüğün, aracı trafiğe çıkararak sürücü yönünden geçerli olması gerektiği,

ancak, itiraz konusu kuralın bu yükümlülüğü sürücünün yanında aracın tescil sahibine de yükleyerek bir fiilden dolayı iki farklı kişiye cezai yaptırım uygulanmasını gerektirdiği, bu durumun ise cezaların şahsiliği ilkesine aykırı olduğu belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 2. ve 38. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Kanun'un 31. maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde, araçlarda; özelliklerine ve cinslerine göre yönetmelikte nitelik ve nicelikleri belirtilen gereçlerin, kamyon, çekici ve otobüslerde ayrıca takograf, taksi otomobillerinde ise taksimetre bulundurulmasının ve kullanılabilir durumda olmasının zorunlu olduğu öngörülmektedir. İkinci fıkrasının birinci cümlesinde ise birinci fıkranın (a) bendinde sayılan gereçleri bulundurmayan, kullanmayan veya kullanılabilir durumda bulundurmayan sürücülerin 8.500.000 lira; (b) bendine göre araçlarında taksimetre, takograf bulundurmayan, kullanmayan veya kullanılabilir durumda bulundurmayan sürücülerin ise 34.800.000 lira para cezası ile cezalandırılacağı, itiraz konusu ikinci cümlesinde de sürücü aynı zamanda araç sahibi değilse ayrıca tescil plakasına da aynı miktar için ceza tutanağı düzenleneceği belirtilmektedir.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devlettir.

Kanun koyucu, kamu düzeninin korunması amacıyla ceza hukuku alanında düzenleme yaparken Anayasa'ya ve ceza hukukunun temel ilkelerine bağlı kalmak şartıyla toplumda hangi eylemlerin suç sayılacağı ve suç sayılan bu eylemlerin hangi tür ve ölçüde cezai yaptırıma bağlanacağı konusunda anayasal sınırlar içinde takdir yetkisine sahiptir. Bu yetki, idari yaptırımlar bakımından da geçerlidir.

Anayasa'nın 38. maddesinin ilk fıkrasında, "*Kimse, işlendiği zaman yürürlükte bulunan kanunun suç saymadığı bir fiilden dolayı cezalandırılmaz*", üçüncü fıkrasında da, "*ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirleri ancak kanunla konulur*" denilerek suçun ve cezanın kanuniliği esası benimsenmiş, yedinci fıkrasında ise ceza sorumluluğunun şahsi olduğu belirtilerek, herkesin kendi eyleminden sorumlu tutulacağı, başkalarının suç oluşturan eylemlerinden dolayı cezalandırılmayacağı kabul edilmiştir.

Ceza sorumluluğunun şahsiliği ceza hukukunun temel kurallarındandır. Cezaların şahsiliğinden amaç, bir kimsenin işlemediği bir fiilden dolayı cezalandırılmamasıdır. Diğer bir anlatımla, bir kimsenin başkasının fiilinden sorumlu tutulmamasıdır. Bu ilkeye göre asli ve ferî fail olmayan kişilerin bir suç sebebiyle cezalandırılmaları olanaklı değildir. Anayasa'nın 38. maddesinde idari ve adli cezalar arasında bir ayırım yapılmadığından idari para cezaları da bu maddede öngörülen ilkelere tâbidir.

Kanun'un birinci maddesinde Kanun'un amacı; karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanması ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemlerin belirlenmesi olarak ifade edilmiştir. Bu bağlamda, can ve mal güvenliği, trafik düzeni ve güvenliğinin sağlanması amacıyla Kanun'un 31. maddesinde araçlarda bulundurulması zorunlu olan gereçler düzenlenmiş ve belirtilen zorunlu gereçlerin hem sürücü hem de araç sahibi tarafından araçta bulundurulması zorunluluğu getirilmiştir. Söz konusu düzenlemenin toplumu oluşturan bireylerin can ve mal güvenliğini temin etmek, trafik düzenini ve trafik güvenliğini sağlamak için kamu yararı amacıyla yapıldığı anlaşılmaktadır. Düzenleme anayasal sınırlar içinde kanun koyucunun takdir yetkisinde olup, kuralda hukuk devleti ilkesine aykırılık bulunmamaktadır.

Öte yandan, itiraz konusu kuralda aynı eylemden dolayı iki farklı kişiye cezai yaptırım uygulanması durumu da söz konusu değildir. Şöyle ki, Kanun'un 31. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde sayılan gereçlerin araçta bulundurulmaması hâlinde sürücünün eylemi, araçta bulunması zorunlu olan gereçler bulundurulmadan trafiğe çıkılması iken, araç sahibinin yaptırıma tabi eylemi, araçta bulunması zorunlu olan gereçler bulundurulmadan aracın başkasına kullanırılmasıdır. Dolayısıyla, araç sahibi hakkında öngörülen yaptırım, araç sahibinin kendi eyleminden kaynaklanmaktadır. Buna göre, sürücü ile araç sahibinin eylemlerinin aynı olduğu söylenemeyeceğinden itiraz konusu kuralda cezaların şahsiliği ilkesi ile çelişen bir yön bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2. ve 38. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

VI- SONUÇ

13.10.1983 günlü, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun, 8.3.2000 günlü, 4550 sayılı Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 1. maddesiyle değiştirilen 31. maddesinin ikinci fıkrasının;

A- "Sürücü aynı zamanda araç sahibi değilse ayrıca, tescil plakasına da aynı miktar için ceza tutanağı düzenlenir." biçimindeki ikinci cümlesine ilişkin esas incelemenin, "Birinci fıkranın (a) bendinde sayılan gereçleri bulundurmayan... sürücüler..." ibaresi yönünden yapılmasına,

B- "Sürücü aynı zamanda araç sahibi değilse ayrıca, tescil plakasına da aynı miktar için ceza tutanağı düzenlenir." biçimindeki ikinci cümlesinin, "Birinci fıkranın (a) bendinde sayılan gereçleri bulundurmayan...sürücüler..." ibaresi yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE,

27.3.2014 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkanvekili
Serruh KALELİ

Başkanvekili
Alparslan ALTAN

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Zehra Ayla PERKTAŞ

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Burhan ÜSTÜN

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Nuri NECİPOĞLU

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Erdal TERCAN

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ